

Kokią įtaką dvarams, jų architektūrai, gyvenimui darė ryšiai?

Mokslinė konferencija „Ryšių įtaka dvarams: amžių kelionė“ Plungėje

Šiame Lietuvos pilių ir dvarų asociacijos įgyvendinamo projekto „Ryšių įtaka Lietuvos dvarų paveldui“ vienas iš tikslų – paskatinti visuomenę pasigilinti, koks buvo istorinis dvarų paveldo kelias ir kokią įtaką ryšiai, dvarų, jų šeimininkų, architektų, parkų specialistų ir kitų asmenų, formavusių dvarų sodybas, bendradarbiavimas darė dvarams.

Nuo seno skirtingose šalyse gyvenę dvarininkai, visuomenės veikėjai, menininkai, mokslininkai daug keliaudavo, didikai savo dvaruose priimdavo užsienio svečius, susirašinėdavo, bendradarbiaudavo, keisdavosi idėjomis, dalindavosi sukaupta patirtimi. Tai darė didelę įtaką jų gyvenimui, keitė dvarus, jų sodybų vaizdą, pastatų stilistiką, parkus.

Kiekvienas dvaras, čia esantis paveldo objektas yra savitas, dažnai ir unikalus, svarbi to krašto istorijos dalis. Kaip laikui bėgant šie dvarai keitėsi. Ką jie liudija apie vietą, kurioje veikė, žmones, kurie čia gyveno, dirbo, kokie buvo jų ryšiai su kitais dvarais, kaip tie ryšiai veikė dvarus? Lietuvos pilių ir dvarų asociacija pokalbiui apie tai pakvietė į šiemet spalio 25 d. Plungė kunigaikščių Oginskių dvare, kur veikia Žemaičių dailės muziejus, vykusią mokslinę konferenciją „Ryšių įtaka dvarams: amžių kelionė“. Renginys buvo skirtas dvarų paveldo savininkams ir valdytojams, kultūros paveldo tyrinėtojams, entuziastams ir atviras visiems kitiems besidomintiems šiais klausimais. Joje dalyvavo, pranešimus skaitė, diskutavo Lietuvoje gerai žinomi mokslininkai ir kultūros paveldo ekspertai.

Renginio dalyviai sužinojo apie užsienio šalių specialistų darytą įtaką Lietuvos dvarų paveldui, diskutavo jo puoselėjimo ir išsaugojimo temomis bei dalinosi savo patirtimi ir išvalgomis.

Plungės kunigaikščių Oginskių dvaras, kuriame

vyko konferencija, yra vienas iš pavyzdžių, kaip per dvarininkų ryšius su kaimynais ir platesniu pasauliu savo veidą formavo ir keitėsi dvaras.

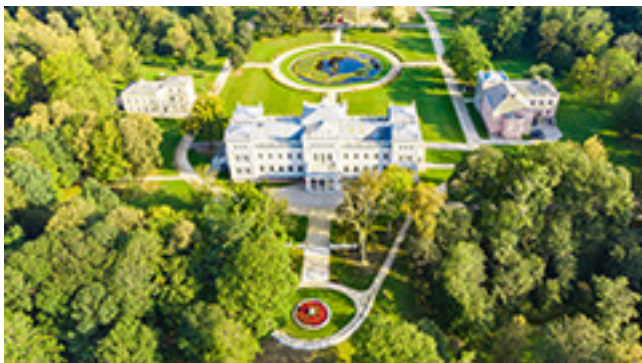
Rengiant konferenciją įsitraukė ne tik asociacijos nariai, bet ir dalis Lietuvos dvarų bei pilių savininkų, valdytojų, kurie pateikė savo pilių ir dvarų svarbius istorijos faktus, liudijančius užsienio šalių įtaką jų puoselėjamiems paveldo objektams. Konferencijos metu ir rengiantis jai paaiškėjo nauji įdomūs dvarų ir pilių istorijų faktai bus paviešinti internete bei kitose informacinėse medijose.

„Siekiant rūpintis Lietuvos pilių ir dvarų paveldo saugojimu bei puoselėjimu, svarbios nuolatinio tobulėjimo galimybės. Lietuvos pilių ir dvarų asociacija kasmet kviečia savo narius ir dvarų paveldu besidominčią plačiąją visuomenę į pažinimo renginius, konferencijas. Tai puikios progos susitikti, dalintis išvalgomis, pažinti mūsų valstybės tvarias vertybes“ – sako Lietuvos pilių ir dvarų asociacijos prezidentas Gintaras Karosas.

KONFERENCIJOJE PERSKAITYTI PRANEŠIMAI

* Dvarų tyrinėtoja ir architektūros istorikė dr. Dalė Puodžiukienė. „XVI a.–XVII a. bajorijos gy-

venamoji erdvė: Vakarų kultūros įtaka architektūros kaitai“.

* Istorikė, Vilniaus universiteto dėstytoja dr. Neringa Dambrauskaitė-Martinkėnė. „Daiktai dvaruose – LDK bajorų kasdienio gyvenimo XVI a.–XVII a. I p. liudininkai“.

* Dailės istorikė doc. dr. Birutė Rūta Vitkauskienė. „Kai kurios barokinių dvarų įdomybės: Vilniaus Sapiegų rūmų atvejis“.

Architektūros istorikas, architektūros paveldo ekspertas dr. Marius Daraškevičius. „Dvarų virtuvių architektūra ir įranga: ryšiai ir įtakos“.

Renginio metu taip pat buvo pristatyta Lietuvos pilių ir dvarų asociacijos įgyvendinamo projekto „Pažinkime Lietuvos dvarus“ eiga, konferencijos dalyviams papasakota apie Plungės dvaro sodybą, vyko ekskursija, kultūrinė programa.

Lietuvos pilių ir dvarų asociacija jungia 67 mūsų šalies valstybinius, privačius ir nevyriausybinių organizacijų valdomus dvarus bei pilis.

Projektą „Ryšių įtaka dvarams: amžių kelionė“ iš dalies finansuoja Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos.

Nuotraukose: mokslinės konferencijos „Ryšių įtaka dvarams: amžių kelionė“ reklaminio plakato fragmentas, Plungės kunigaikščių Oginskių dvaro sodybos centrinė dalis (fotografas Linas Bertašius, nuotrauka iš Lietuvos pilių ir dvarų asociacijos archyvo) ir didikų Goštautų kelias Vilniaus Liubavo dvare (fotografas Gintaras Karosas)

Tekstas parengtas pagal Lietuvos pilių ir dvarų asociacijos informacinį pranešimą

Kas saugoma Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Asmenų archyvo lobyne?

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (toliau – LNB) Asmenų archyvo fonduose yra daug unikalių, nemažai dar neskelbtos informacijos apie iškilius žemaičius bei su Žemaitija glaudžiai susijusius asmenis. Čia tarp kitų gausu ir kunigo teologo, knygų kolekcionieriaus Jono Krizostomo Gintilos (1788–1857), Žemaičių vyskupo, rašytojo, visuomenės veikėjo Motiejaus Valančiaus (1801–1875), rašytojos Julijos Beniuševičiūtės-Žymantienės-Žemaitės (1845–1921), Lazdynų Pelėdos (bendru literatūriniu slapyvardžiu pasirašinęs seserų Sofijos Ivanauskaitės-Pšibiliauskienės (1867–1926) ir Marijos Ivanauskaitės-Lastauskienės (1872–1957), istoriko, rašytojo, švietėjo Simono Daukanto (1793–1864), botaniko, kunigo, pamokslininko Jurgio Ambroziejus Pabrėžos (1771–1849), kultūros veikėjo, bibliografo Jurgio Pliaterio (1810–1836), bibliografo, kalbininko Kazimiero Jauniaus (1848–1908), kultūros istoriko Vaclovo Biržiškos (1884–1956), legendinio „Lituanikos“ skrydžio lakūnų Stepono Dariaus (tikr. Darius Jucevičius, -Darašius, Jucius, 1896–1933), Stasio Girėno (tikr. Stanislovas Girskis, 1893–1933), kalbininko Antano Salio (1902–1972), pedagogo, kraštotyrininko, muziejininko Juozo Mickevičiaus (1900–1984), kraštotyrininkės, bibliotekininkės Marijonos Čilvinatės (1900–1995), etnologo, bibliografo, kolekcionieriaus Vacio Miliaus (1926–2005), tautosakininko, vertėjo Stasio Skrodenio (g. 1938 m.) rankraščių, dokumentų, nuotraukų, spaudinių ir kt. dokumentinio paveldo objektų. Yra ir su Žemaitija savo darbais susijusio Lietuvos kultūros istoriko, bibliotekininko Michalo Eustachijaus Brenšteino (1874–1938) bei Vilniaus spaustuvininkų, turėjusių knygyną ir Varniuose (Telšių r.), Zavadskių šeimos fondai, nemažai kitos aktualios informacijos tiems, kas domisi Že-